

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ
VETERINARĂ A BANATULUI TIMISOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT AGRICOL

POPA DANIELA SORINA

TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV.DR. PETROMAN IOAN**

TIMIȘOARA 2010

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ
VETERINARĂ A BANATULUI TIMISOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT AGRICOL

POPA DANIELA SORINA

TEZĂ DE DOCTORAT

**POSIBILITĂȚI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A
MANAGEMENTULUI ȘI MARKETINGULUI
TURISMULUI CULTURAL ÎN ZONA RURALĂ A
BANATULUI**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV.DR. PETROMAN IOAN**

TIMIȘOARA 2010

REZUMAT

Teza de doctorat intitulată **POSIBILITĂȚI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MANAGEMENTULUI ȘI MARKETINGULUI TURISMULUI CULTURAL ÎN ZONA RURALĂ A BANATULUI** își propune să contribuie la **valorificarea turistică a patrimoniului cultural material și imaterial din Banatul rural**. **Turismul cultural** este un element esențial atât în conservarea și/sau protejarea obiectivelor de patrimoniu, cât și în dezvoltarea socio-economică și culturală regională, în context național.

Teza este structurată în două părți principale, materializate în cinci capitole. Prima parte include evaluarea inițială și elaborarea unui plan de management și marketing pentru dezvoltarea turismului cultural rural și de fermă în zona rurală a Banatului. A doua parte este concepută ca o contribuție personală la implementarea unui pachet de măsuri prevăzute în planul de management și marketing, prin două activități importante:

- campania de informare-promovare;
- propunerea și implementarea de noi forme de turism care să îmbunătățească activitatea fermelor care desfășoară activități turistice rurale culturale prin elaborarea unor trasee cultural-turistice pilot.

Toate concluziile și rezultatele acestei teze de doctorat le pot fi utile celor direct implicați în serviciile turistice rurale precum și deținătorilor de ferme turistice. Impactul tezei de doctorat asupra mediului de afaceri din turism este posibil prin ideile, informațiile și experiențele conținute în paginile tezei.

Prezenta teză de doctorat este structurată după cum urmează:

În **Capitolul 1 – Managementul și marketingul turismului cultural, rural și de fermă** în care prezentăm: unele informații referitoare la turismul de fermă și formele sale; relația turism rural-turism de fermă; evoluția turismului cultural la nivel național, european și mondial, punând accentul pe turismul cultural, managementul turismului și marketingul turismului, așa cum apar acestea în rapoartele anuale ale Comisiei Europene pentru Turism (CET). Prezentarea rapoartelor CET este urmată de prezentarea principalelor probleme ale **managementului și marketingului turismului cultural în Europa – managementul crizei și managementul destinației**, și, respectiv, *e-marketingul și marketingul destinației turistice*.

Capitolul 2. – Metodologia cercetării – în care am prezentat scopul acestui demers științific: soluționarea unor aspecte legate de managementul și marketingul programelor turistice rurale, de fermă și mai ales culturale în zona rurală a Banatului, elaborarea și implementarea unor noi activități turistice care să contribuie la eficientizarea managementului și marketingului turistic în Banatul rural; analizarea procesului de dezvoltare și modernizare a structurilor turistice și

elaborarea și implementarea de modele de activități turistice în mediul rural bănățean; creșterea numărului vizitatorilor străini în județul Timiș și Caraș-Severin prin promovarea turismului etnic, ecumenic, dark, gastronomic, rural, cultural și de fermă; promovarea tradițiilor și obiceiurilor pastorale și etnofolclorice specifice zonei rurale a Banatului și a etniilor din arealul luat în studiu; regăsirea ocupațiilor tradiționale în creșterea animalelor la sălașe; promovarea festivalurilor foclorice și a portului popular la rugă și kerwei; promovarea bucătăriilor tradiționale specifice bănățenilor și etnicilor care conviețuiesc în Banat; utilizarea superioară a capacităților de cazare a pensiunilor rurale și a fermelor agroturistice; precum și unele repere istorice și culturale ale Regiunii Banat, care conține atât o prezentare generală (geografie, istorie, potențial turistic general) a Regiunii Banat – și, implicit, a județelor Caraș-Severin și Timiș – cât și o prezentare a **Banatului cultural**, mai exact, a **circuitului intercultural bănățean**.

Capitolul 3 – Analiza profilului turistic cultural rural cuprinde, pe lângă o caracterizare de ansamblu a **turismului cultural european**, și o prezentare a **profilului turistic ecumenic și etnic** al Europei în Mileniul al 3-lea – cele două direcții de dezvoltare prin care credem că putem contribui la îmbunătățirea **managementului și marketingului turismului cultural rural în Banat**, direcții puțin explorate până în prezent în această regiune, cu focalizare pe *structura celor două tipuri de turism*, pe *structura industriei ospitaliere*, pe *posibilitățile de cazare și masă*, pe *cercetarea pieței turistice în cele două direcții*, pe *valorile culturale și religioase sau etnice ale destinației*, pe *factorii de siguranță și securitate*, pe *formalitățile de călătorie*, pe *asigurarea medicală și de sănătate*, pe *oportunitățile de recreere și distracție* și pe *tehnologia de comunicare și canalele de informare în turism*. Principala noastră contribuție la teoria turismului în România o constituie, după părerea noastră, definirea conceptelor „**turism ecumenic**” (preferințele noastre merg mai degrabă spre sintagma „turism religios”) și „**turism etnic**”. Asocierea **turismului ecumenic** și a **turismului etnic** se justifică dacă ținem cont de faptul că ambele sunt sub-categoriile ale **turismului cultural**, care acoperă:

- admirarea peisajelor, a clădirilor de la țară și experiența „atmosferei” autentice;
- aspecte ale vieții la țară (viața la fermă, târgurile);
- contactul cu personalitățile unei regiuni;
- festivalurile, evenimentele și banchetele;
- gastronomia și degustarea produselor locale;
- spectacolele de muzică și teatru;
- vizitarea monumentelor istorice și religioase, a clădirilor vernaculare, a ruinelor.

Analiza S.W.O.T. a Banatului vizează *economia* (activitatea productivă, spațiul rural, turismul, serviciile și comerțul), *resursele umane*, *infrastructura* și *alte aspecte* (educația, cultura, sportul, sănătatea, mediul, telecomunicațiile).

Capitolul 4 – Implementarea și promovarea de activități culturale în scopul dezvoltării turismului rural și de fermă în zona rurală a Banatului prin care am realizat o analiză de

potențial și resurse turistice naturale și antropice cu referiri la dezvoltarea turismului cultural rural și agroturismului de fermă în Județul Timiș și Caraș-Severin, acesta fiind evidențiat în termenii următori: „*Potențialul turistic natural și antropic al județului Caraș-Severin este foarte mare comparativ cu celelalte două județe (Mehedinți și Timiș) din zona transfrontalieră. Astfel, relieful preponderent deluros și muntos, precum și resursele antropice, îl fac să fie foarte atractiv din punct de vedere turistic. În această zonă se pot practica o multitudine de forme de turism, din care putem aminti: turismul montan, speologic, balnear, de odihnă și recreere, **turism de fermă, turism cultural și industrial etc.** Cu toate acestea, infrastructura rutieră care este în mare măsură deteriorată, serviciile și infrastructura turistică insuficient dezvoltate, lipsa unor produse turistice atractive fac ca acest potențial să fie insuficient exploatat.*

Înainte de a prezenta principalele soluții de implementare de noi tipuri de activități turistice de fermă în Județul Caraș-Severin și Timiș am realizat o scurtă prezentare a localităților unde se poate practica **turismul cultural rural și de fermă** precum și modul de promovare a acestora. În acest sens facem **propuneri concrete pentru implementarea de activități turistice pentru fermele agroturistice cărășene și valorificare a patrimoniului cultural monumental rural timișean prin promovarea turismului etnic, tanaturism (dark) și cemetery turism. Propunem activități turistice pentru cunoașterea, prezervarea și valorificarea culturii și artei populare** prin:

- redescoperirea și promovarea unor credințe și ritualuri **pentru aducerea ploii și fertilitatea animalelor;**
- regăsirea ocupațiilor tradiționale în **creșterea animalelor;**
- promovarea instrumentelor muzicale tradiționale și a muzicii populare autentice.

Capitolul 5 – Măsuri de perfecționare a managementului și marketingului turismului cultural prin promovarea unor noi forme de turism în zona rurală a Banatului care aduce clarificări conceptuale importante în legătură cu turismul ecumenic sau religios și prezintă o **analiză detaliată a managementului și marketingului în turismul ecumenic din Banat**, făcând recomandări detaliate pentru **îmbunătățirea managementului și marketingului turismului cultural în zona rurală a Banatului** (adoptarea de campanii de PR și publicitate, luarea în calcul a aspectelor comportamentale ale turiștilor religioși, barierele administrative, **crearea de noi piețe turistice religioase intra- și inter-regionale, elaborarea unui ghid de bune practici în turismul ecumenic**, inovarea turismului ecumenic prin **combinarea cu alte tipuri de turism**, îmbunătățirea produselor turistice religioase existente pentru a le spori valoarea, modalitățile de implicare a comunităților locale în turismul ecumenic, **adoptarea de politici și strategii menite să prevină sezonabilitatea și problemele de congestie**, adoptarea de politici, **strategii și programe de marketing pentru creșterea fluxului de turiști religioși**, rectificarea deficiențelor în destinațiile

turistice religioase, **soluții pentru dezvoltarea durabilă a turismului ecumenic**, stimularea dorinței de a cunoaște și înțelege turismul ecumenic).

Propunem organizarea unui pelerinaj ecumenic mozaic, care să completeze programul turistic etnic organizat cu precădere în mediul rural, de această dată, pentru o mai bună înțelegere a fenomenului multietnic și multicultural bănățean.

Deasemenea **am realizat o incursiune** redescoperind tradițiile **principalelor grupuri etnice din Banat** – bulgarii, cehii, croații, germanii, maghiarii, romii, sârbii, slovacii și ucrainenii – prezentând și principalele tradiții în materie de gastronomie care ar putea constitui baza organizării de tururi gastronomice multiculturale în Banat și am propus trasee culturale rurale în scopul redescoperirii tradițiilor și obiceiurilor specifice etnicilor din Banat.

Am analizat multiculturalismul în Banatul rural cu orientare spre limbă, simboluri etnice, evenimente religioase, festivaluri și sărbători ale comunității, insistând și asupra promovării turismului cinegetic în localități în care se poate practica această formă de turism și în care predomină aceste etnii.

Prezenta teză de doctorat este bogat ilustrată cu hărți și documente fotografice menite să creeze o imagine cât mai exactă și mai pitorească a **Banatului cultural ecumenic și etnic** și se încheie cu o serie de **concluzii și recomandări** care contribuie la îmbunătățirea și perfecționarea activității de management și marketing în turismul rural și de fermă.